

KOSTOL

Kostol Najsvätejšej Trojice v Mníchovej Lehote bol postavený v polovici 14. storočia. Čiže keď Krištof Kolumbus priplával do Ameriky, mal náš kostol už vyše 100 rokov.

Je rímskokatolícky, ale v 17. storočí podľa zásady „*koho panstvo, toho náboženstvo*“ patrilo niekoľko rokov evanjelikom. Okolo kostola bolo kruhové kamenné opevnenie a cintorín, kde pochovávali významných obyvateľov obce. Cintorín mal aj drevenú kostnicu. To znamená, že kosti pochovaných ľudí sa po niekoľkých rokoch vyberali z hrobov, aby sa do nich mohlo nanovo pochovávať. Terajšia kamenná ohrada okolo kostola už nie je pôvodná, opravovala sa brigádnicky v rokoch 1964 a 1973, pretože bola už skoro celkom zničená. Zamurované sú v nej aj staré náhrobné kamene z cintorína, niektoré z nich mali nemecké nápisy.

V Mníchovej Lehote bola aj samostatná fara, ale tá zanikla pravdepodobne po tureckom pustošení v 16. storočí, pretože naša dedina bola vypálená. Odvtedy sme filiálkou soblahovskej farnosti.

Vo veži kostola sú dva zvony: menší zvon sv. Vendelína z roku 1840 a väčší zvon Najsvätejšej Trojice z roku 1926. Pôvodný veľký zvon bol strhnutý počas 1. svetovej vojny, keď sa po celej rakúsko-uhorskej monarchii rekvirovali zvony a iné kovové predmety, aby sa z nich mohli vyrobiť ďalšie delá a náboje. Na zvonoch sa zvonilo ručne až do roku 1987, odvtedy zvoní „na elektrinu“.

Veľké, asi 300-ročné lipy okolo kostola boli so súhlasom ochranárov zrezané v roku 2002, ostala len posledná pri bočnej bráne. Kostol bol do zoznamu nehnuteľných pamiatok Slovenska zapísaný už v roku 1963. Posledná veľká oprava kostola spojená s archeologickým výskumom – doteraz jediným - prebehla v roku 2016.

V ústnom podaní sa o stavbe kostola zachovala táto povesť:
Na vršku Kostelec bol kedysi hospic. To bol taký útulok pre pocestných a v ňom žili mnísi. A títo mnísi sa rozhodli, že si tu v dedine postaví aj kostol a vybrali mu aj miesto. Ale čo sa nestalo: voly a kone, ktoré ťahali vozy s kameňom na stavbu kostola, zabočili aj s nákladom vždy na miesto terajšieho kostola. No furmani ich prinútili ísť až na to pôvodne vybrané miesto a kameň z vozov tam skladali na veľkú kopy. Majstri murári a kamenári stavali z toho kameňa múry kostola. Lenže to čo cez deň postavili, našli ráno vždy zbúrané a rozhádzané. A ešte aj z kopy ťažkého kameňa im každú noc ubúdalo. Skúšali to znova a znova, ale keď sa to stále opakovalo, zaumienili si, že budú po nociach strážiť, kde sa im ten kameň stráca. A v noci strážcovia videli malé dieťa, ako obchádza kopy kameňa dookola a tá kopa sa navidomoči zmenšuje. Keď na dieťa skríkli, začalo utekať a zastavilo sa až na mieste terajšieho kostola.

Tak sa naši predkovia rozhodli zmeniť svoje plány a postaviť kostol tu na tomto mieste, kde stojí až doteraz už skoro 700 rokov. A obyvatelia okolitých dedín ich vraj od toho času nazývali aj „kostelskí“...

